

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

sumpta, scilicet supernaturalis, qualis est visio beatifica, requiritur cognitio mediocum in particulari, à quibus essentialiter dependet: nimirum gratiæ sanctificantis, fidei, spei, charitatis, &c.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

70. **O**bjicies primò eum Scoto: Evidens est lumine naturali, intellectum creatum posse cognoscere quicquid continetur intrà ejus obiectum adæquatum: Sed eodem lumine naturali constat, Deum clarè visum contineri sub obiecto adæquato intellectus creati, quod, ut supra diximus, est ens in communi, ut abstractus à creato & increato, à naturali & supernaturali: Ergo lumine naturali evidens est, Deum posse ab intellectu creato videri in se est.

71. **R**espondeo primò Negando Minorem. Non est enim evidens lumine naturali, obiectum adæquatum intellectus esse ens in communi, pro ut abstractus à naturali & supernaturali, enim lumine naturali non possit cognosci, dari aliquod ens supernaturalis. Undè quamvis Deus clarè visus se verè sub illo contineatur, hoc tamen solo lumine naturali demonstrari nequit.

Respondeo secundò: Quod quamvis lumine naturali esset evidens, ens ut sic secundum rationem communem suam analogiè, esse obiectum adæquatum intellectus creati, nihilominus nequit inde evidenter concludi, ac demonstrari possibilitatem visionis beatificæ; quia ad hoc salvandum non est necesse, quòd intellectus creatus possit attingere Deum ut in se est, & cognitione clarè & intuitivè, qualis est visio beatificæ. Sed satis est, quòd abstractivè, aut alio imperfectiori sit ab illo cognoscibilis.

72. **I**nstat Scoto: Lumine naturali evidens est perfectionem convenientem potentia inferiori posse competere superiori, si amba ad idem genus pertineant: Sed attingere intuitivè omnia obiecta contenta sub obiecto specificativo potentia competenti cognoscit vis intellectus inferioribus, nimirum visui, auditui, & alijs sensibus potentis: Ergo evidens est, id etiam posse convenire intellectui.

Confirmatur: Nulla est repugnantia, quòd intellectus adjuvetur, seu eleveatur ad cognoscendum Deum ita perfectè, sicut alia obiecta; & consequenter, si ista potest intuitivè cognoscere, Deum etiam poterit clarè & intuitivè videre.

73. **A**d instantiam respondeo negando Majorem; multæ enim perfectiones competunt inferiori alicujus generis, quæ superiori competere nequeunt: nam celo convenit incorruptibilitas, quæ tamen homini, qui celo est superior, non competit: habitus primorum principiorum convenit evidentia, fidei tamen, quæ superior est, non convenit. Et ratio est in promptu; licet enim talis perfectio superiori non conveniat, potest tamen illi convenire alia major perfectio, per quam alia ejusdem generis inferiora excedat; & sic contingit in proposito, nam posse Deum abstractivè attingere, & omnia obiecta sensum abstractivè & intuitivè, longè majus est, quam ad obiecta sensibilia intuitivè attingenda aliquid; primum autem convenit intellectui, secundum sensibus.

74. **A**d confirmationem dicatur in re ita esse, sed non evidenter demonstrari, quòd alis repugnantia non sit, unde si aliquis proturvè conten-

Aderet, talem repugnantiam dari, ex principijs naturæ non posset evidenter convinci. Potestque contra hunc discursum fieri manifesta instantia; Angelus enim omnia obiecta, quæ sunt infra Deum, comprehensivè cognoscit, & tamen ex hoc non licet inferre, nullam esse repugnantiam, ut eleveatur à Deo ad ipsius comprehensionem: Ergo Major illius discursus evidens non est posset enim aliquis respondere, exigi infinitam virtutem ad attingendum Deum clarè in seipso, qui sic respondens non posset evidenter convinci ex principijs naturæ.

Objicies secundò: Qui comprehendit aliquam potentiam, cognoscit omnes actus, & omnia obiecta, ad quæ potest se extendere: Sed Angelus naturaliter comprehendit intellectum humanum, qui est capax visionis beatificæ: Ergo solo lumine naturali cognoscit, intellectum humanum ad illam posse elevari, ac profunde illam esse possibilem.

Respondeo primò negando Majorem: Nam ad comprehensionem alicujus potentia sufficit, quòd cognoscatur in communia actus & obiecta, ad quæ illa potest se extendere, nec requiritur quòd talis cognitio descendat ad omnia obiecta particularia, & terminetur ad omnes ejus actus in individuo; v. g. ut comprehendatur potentia visiva à quibus, non est necesse cognoscere explicitè, & in particulari omnia obiecta, quæ potest videre; sed sufficit cognoscere in communi, quòd illa potest videre quicquid visibile est. Similiter ut Angelus comprehendat intellectum humanum, sufficit ut videat, illum posse cognoscere quicquid cognoscibile est.

Respondeo secundò: Data Majori, distinguo Minorem. Angelus, naturaliter comprehendit intellectum humanum secundum potentiam naturalem concedo, secundum potentiam obedientialem, nego. Homo autem non est capax visionis beatificæ secundum potentiam naturalem, sed tantum secundum potentiam obedientialem. Unde licet Angelus naturaliter comprehendat potentiam naturalem intellectus creati, non sequitur, quòd in ea cognoscat possibilitatem visionis beatificæ.

Dices, Potentia obedientialis identificatur realiter cum intellectu humano, & est illi essentialis: Ergo non stat intellectum humanum comprehendit ab Angelo sub conceptu differentiali, & non cognosci ab illo sub conceptu potentia obedientialis. Consequentia probatur, nam comprehendere est cognoscere obiectum, quantum cognoscibile est: Sed non stat obiectum sic cognosci, & prædicatum aliquod ipsi essentialè cognoscentem latere: Ergo &c.

Respondeo concessio antecedente, negando Consequentiam. Ad cujus probationem dicatur, duplicem esse comprehensionem, alteram quæ est tantum talis absolutè, & omnibus modis; alteram quæ est tantum talis in determinato genere: primam non potest aliquod obiectum prædicatum latere, secundam vero nullum ex illis, quæ spectant ad genus in quo est comprehensio: Angelus autem comprehendit intellectum humanum comprehensione naturali, & ideo nullum prædicatum naturaliter cognoscibile potest ipsum latere; non verò comprehendit illum comprehensione adæquatà in omni genere, ideoque potentia obedientialis, quæ non est naturaliter cognoscibilis, ejus cognitionem subterfugere potest.

Ex dictis inferes, etiam supposità fide, & divina revelatione, non posse naturali ratione demon-

monstrati visionis, beatificæ possibilitatem; illa tamen supposita demonstratione theologicæ ejus possibilitatem posse ostendi.

Prima pars hujus corollarij patet ex dictis; nam adhuc revelatione supposita non potest naturalis ratio nisi causas & effectus naturales cognoscere: At ex illis nequit evidenter cognosci possibilitas visionis beatæ, ut supra ostensum est: ergo etiam revelatione supposita, ratione naturali demonstrari nequit.

Quod vero Theologicè demonstrari possit etiam constat, nam hæc demonstratio theologicæ est: Propensio innata, sive naturæ sit, sive gratiæ, ad impossibile terminari nequit: At homo habituali gratiâ præditus propensione innatâ, non naturæ, sed gratiæ in supernaturalem beatitudinem tendit: Ergo illa est possibilis. In quâ demonstratione Major et nota lumine naturali, Minor vero est de fide, cum gratiæ habitus secundum fidem sit semper gloriæ, & fons aquæ salientis in vitam æternam, seu in illam connaturaliter tendens: Ergo conclusio, quæ ex illis præmissis per bonam consequentiam inferitur, theologicæ est.

ARTICULUS V.

Qualis sit appetitus hominis virtuosus ad claram Dei visionem?

S. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententia.

81. Notandum primò ex D. Thoma 1. parte quæst. 19, art. 1. duplicem dari appetitum, unum innatum, alterum elicitem. Primus est inclinatio, seu propensio ab auctore naturæ indita, quâ unaquæque res absque ulla cognitione in suum bonum connaturale est præpensa: qualis est propensio gravis in centrum, & levis in locum suum. Secundus verò, qui propriè rationem appetitus habet, est actus appetendi, quo res fertur in bonum cognitum sub ratione boni; & ita procedit à speciali quadam potentia, scilicet ab appetitu sensitivo, vel rationali, quorum unus fertur in bonum sensibile, alter verò in bonum ut sic.

82. Notandum secundò. Appetitum elicitem adhuc duplicem esse: unum efficacem, & absolutum, inferentem executionem mediæ necessariam ad executionem boni concupiti: alium inefficacem, seu conditionatum, qui dictam executionem mediæ non infert, & velleitas quædam appellari solet. Prior significatur per verbum *volo*, posterior per verbum *vellem*: ille fertur in rem solum possibilem haberi, iste verò etiam ad impossibile se extendit.

83. Notandum tertio, Appetitum elicitem alium esse necessarium quoad specificationem & exercitium simul, ut in brutis circa bonum conveniens apprehensum, & in beatis circa Deum clarè visum: alium verò esse necessarium tantum quoad specificationem, qualis est actus appetendi beatitudinem in communi; nam licet homo naturaliter inclinetur ad bonum, seu beatitudinem in communi, non necessitatim tamen ad eliciendos semper actus amoris circa hujusmodi bonum, sed interdum eos suspendere potest. His præmissis,

Difficultas & controversia est inter Theologos, quoniam appetitu feratur homo in claram Dei visionem? Scotus enim in 4. dist. 49. quæst. 10. Durandus ibidem quæst. 8. & Valentia 1. 2. q. 5. a. 8. disp. 1. punct. 1. docent in natura intellectuâli, secundum se considerata, esse appetitum innatum ad claram Dei visionem, prout est in se trinus, & unus. Valquez autem 1. 2. disp. 22. Suarez libro 2. de attrib. negat. cap. 7. num. 10. & 11. & alij ex recentioribus volunt esse in natura intellectuâli appetitum, non quidem innatum, sed elicitem, saltem conditionatum, & inefficacem, necessarium tamen quoad specificationem, ad eandem Dei visionem, prout est in se trinus & unus, sive prout est author tam naturæ, quam gratiæ. Pro resolutione, sit

§. II.

Triplici conclusionis difficultas proponitur a resolvitur.

Dico primò: Non datur in homine secundum se considerato, seu fide & gratiâ destituto, appetitus innatus ad claram Dei visionem.

Probatur primò: Appetitus innatus (utinè notabili diximus) est pondus quoddam naturæ in bonum sibi connaturaliter debitum: Atqui in homine secundum se considerato nullum datur pondus naturæ, sed duntaxat potentia obedientialis ad claram Dei visionem, cum illa non sit connaturaliter ei debita, sed superexcedens, & improporionata viribus ejus naturalibus, ut ex supra dictis patet: Ergo non datur in homine secundum se considerato, seu fide & gratiâ destituto, appetitus innatus ad visionem beatificam: Unde D. Thomas in 4. dist. 49. quæst. 1. art. 3. quæstiones 3. *Quæstio ex naturali inclinatione voluntas feratur in beatitudinem secundum communem rationem, tamen quod feratur in beatitudinem talem, vel talem, non est ex inclinatione naturæ, sed per discretionem rationis, quâ adinvicem in hoc, vel in illo summum bonum hominis consistit.*

Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio: Appetitus innatus est à Deo ut auctore naturæ, & infundente formam naturalem: Sed appetitus visionis claræ Dei non potest esse ab auctore naturæ: Ergo non potest dari appetitus innatus ad illam. Major patet, Minor probatur primò. Appetitus à Deo ut auctore naturæ inditus, solum tendit in Deum ut finem naturalem, nam ut communiter dicitur, *juxta ordinem agentium, est ordo finium*: Atqui Deus ut clarè visus non est finis naturalis, sed supernaturalis: Ergo appetitus visionis claræ Dei non potest esse à Deo ut auctore naturæ, sed solum ut largitore gratiæ, & aliorum donorum supernaturalium.

Secundò eadem Minor luadetur: author naturæ non dat appetitum, quem non possit explorare: Sed Deus ut author naturæ non potest explorare, aut quietare appetitum visionis beatificæ: Ergo nec illum tribuere. Minor patet, natura enim, sive potius author naturæ nihil facit frustra: faceret autem aliquid frustra, si daret appetitum ad aliquid, ad quod non posset perducere. Unde Aristoteles 2. de celo, textu 3. docet, quod si natura dedisset cælis inclinationem ad motum progressivum, dedisset etiam instrumenta ad talem motum; quod etiam alibi asserit de quibusdam animalibus imperfectis, quibus natura talia instrumenta denegavit. Minor etiam non est minus evidens: tum quia visio beatifica, cum sit omni-